

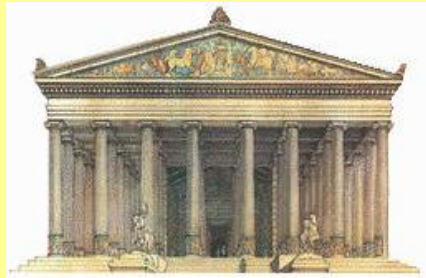
Echt Antwaerps

FORUM

van de joden van Antwerpen

"twee joden, drie meningen"

Nr. 6
18 juli 2003

Plein in Rome, tussen het Capitool en de Palatijnheuvel, waar burgers samenkwamen om publieke zaken te bespreken en recht te doen.

15"XC

E-post-weekblad van de v.z.w. GOEDKOSJER

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers – Union des Editeurs de la Presse Périodique (U.P.P.)

Henri Rosenberg
Hoofdredacteur

Mijn Daas Yochid

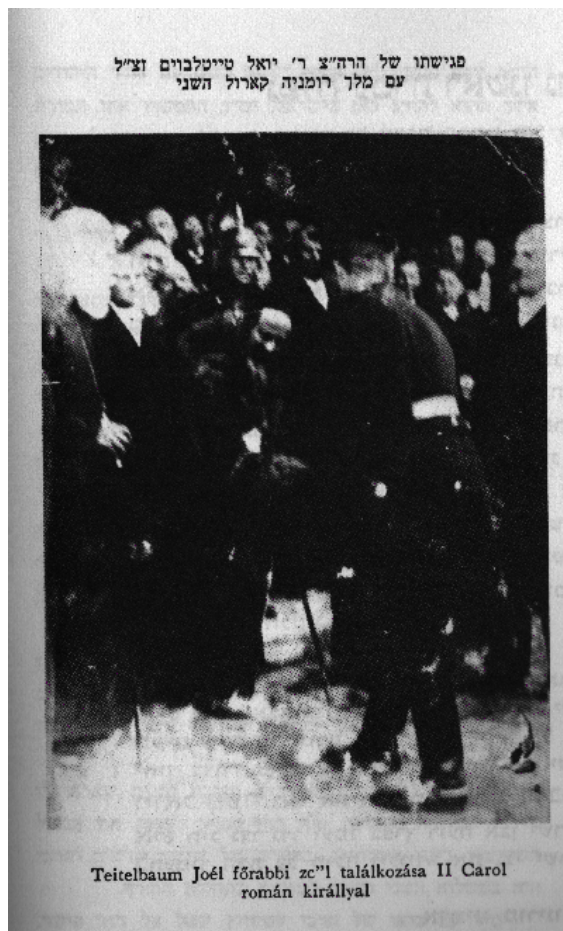
Hoed af, keppeltje aan.

Da's pas beleefd!

Onze orthodoxe medeburgers die zich in publieke administratiediensten begeven (zoals bijvoorbeeld de Dienst Bevolking van de Burgerlijke Stand, de Post,) of in Bankagentschappen of andere commerciële instellingen, zouden moeten leren hun hoed af te nemen en met *keppeltje* de dames en/of heren ambtenaren te woord te staan. Het wordt in onze contreien als onbeleefd beschouwd een heer en *a fortiori* een dame met bedekt hoofd aan te spreken. Daarom **hoed af** om de wellevendheidsregels van ons land eer aan te doen (*darkei shalom*) en **keppeltje aan** om de geboden van onze *Thora* geen geweld aan te doen. Immers kan men beide waarden dienen: *ovta lsh , tmk*

Niemand minder dan de Satmar Rov gedroeg zich zo (zie afbeelding hieronder)...

Satmar Rov en alle orthodoxe omstanders begroeten Koning Karol II van Roemenië met de **hoed af** en **keppeltje aan**.

De Maccabiades en de *chareidim*

N.a.v. de Maccabiades in Antwerpen kwam weer het verwijt aan bod dat de orthodoxe (niet eens de ultraorthodoxe) joden weinig belangstelling tonen voor deze joodse sportdagen.

De participatie van *chareidim* bij de spelen was inderdaad *nihil*. Er waren amper orthodoxe Sinjoren aanwezig bij de openings- en sluitingsfestiviteiten, noch bij de sportmanifestaties. Zelfs het **Belgisch Israëlitisch Weekblad** van Louis Davids bleef opvallend afzijdig...

Het verwijt is echter onterecht en het fenomeen is eerder te wijten aan het uit mekaar groeien van twee types joden. Daar waar in het verleden (30-40 jaar geleden) de polarisatie van de joodse samenleving nog geen feit was, bestond in de joodse gemeenschap te Antwerpen een vrij grote middenveld met modern orthodoxen en modernen *tout court*. Dat is nu veranderd en de twee groepen (orthodoxen en zionisten) bevinden zich aan de uiteinden van de maatschappelijke waaier en het middenveld is nog maar dun bezaait.

Maccabi Antwerpen doet ook weinig om orthodoxe joden in haar rangen aan te trekken en heeft weinig begrip voor de **specifieke religieuze noden** van deze vrome gemeenschap. Maccabi Antwerpen biedt gans het jaar door en tijdens de Maccabiades ook geen eten onder Rabbinaal toezicht aan. Het eten is er beweerdelijk van kosjere herkomst, maar een **Rabbinaal kosjerheids supervisie ontbreekt** er. Bij de openingsplechtigheden van de Maccabiades hebben de organisatoren **halfnaakte go-go girls** laten defileren, wat niet bepaald van aard is om *chareidim* aan te trekken.

De Maccabi-supporters zijn ook niet het soort publiek dat massaal opkomt op de talrijke *Hachnossas Sefer Toiro* (= Thoraprocessies bij de inhuldiging van een nieuwe Thorarol) ...

In de week van de Maccabiades had in Antwerpen een fundraising plaats voor **Zichron Menachem**, dat zich ontfermt over het lot van jonge kankerpatiëntjes. Niet alleen bood het Maccabi-publiek zich op de avond niet aan en gaf het geen geld, maar zelfs zij uit de Maccabi-kringen die doorgaans actief zijn voor deze instelling, lieten zelfs verstek gaan bij de voorbereidingen, omdat zij het met de Maccabiades te druk hadden.

Beide groepen groeien kennelijk uit mekaar en begrijpen mekaars noden niet meer.

Eenzelfde verwijt hoort men naar allerhande solidariteitsmanifestaties of herdenkingsplechtigheden, die georganiseerd worden voor een breed publiek, maar waarbij geen rekening wordt

gehouden met de noden van de grootste georganiseerde groep uit onze Antwerpse gemeenschap (bijv. inzake gescheiden zitplaatsen voor mannen en vrouwen, optreden van zangeressen, edm.). De organisatoren verwachten desalniettemin de opkomst van de *chareidim*, omdat zij achten dat het verheven doel van de manifestatie, orthodoxe joden moet aanzetten om maar abstractie te maken van hun 'speciale' noden. Het doel zou de middelen moeten heiligen. Welnu de orthodoxen verschillen hier van mening: indien men hun gemeenschap bij een gebeuren wenst te betrekken, dient dit in overleg met hen te gebeuren en mits inachtneming van hun desiderata.

Volgende week: stadsgenoot reeds 15 maanden in Putte zonder *Matseiwu*, omdat *Kehille* een exorbitante som van de familie wenst uit te persen: Hoe de **laatste rustplaats** van wijlen B.F., de **eerste woonplaats** van *Dajan A. Honig* moet helpen bekostigen.

Colofon

Echt Antwaerps FORUM wordt uitgegeven door de v.z.w. **GOEDKOSJER – Joodse Verbruikersvereniging**, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Verantwoordelijke uitgever: H. Rosenberg, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Medewerkers, schrijvers, tekenaars, fotografen worden niet betaald en zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen. *Echt Antwaerps FORUM* verschijnt vrijdag.

Redactie & Administratie: v.z.w. GOEDKOSJER – Joodse Verbruikersvereniging, Belgiëlei 195^a te 2018 Antwerpen. Tel.: 03 218 81 43 – Fax: 03 230 55 02. Webstek: www.goedkosjer.org. E-post: forum@goedkosjer.org

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers

Transcriptio Nuntiorum Hebdomadalis

Nuntii Latini 17.7.2003

De condicionibus proximi orientis

Multis hominum milibus utrimque occisis et pacis consiliis iterum iterumque repudiatis condiciones Proximi Orientis bello quam paci propiores videntur. Sunt, qui censeant difficillima quoque problemata pragmatica solutiones pragmaticas semper invenire neque itinerarium pacis potentiores fautores habere posse quam Civitates Americae Unitas. Alii autem de fabula monent, quae de rana et scorpione narratur. Ecce vobis.

Olim erat scorpio, qui flumen Iordanem transire volebat. Evenit, ut ranam ibi conveniret. Scorpio petivit: "Tranata, sodes, flumen, ut ego in tuo tergo siccis pedibus in alteram ripam perveniam." Rana respondit: "Id fieri non poterit, nam si te in tergum accepero, tu me punges et ego veneno tuo moriar." Tum scorpio obstestatus est: "Id haudquaquam faciam, non sum tam stultus. Nam si tu mortua eris, ego quoque in aquam immersus peribo. Ideo tibi promitto me nihil mali tibi facturum esse." Re deliberata, rana rationem scorpionis probavit. Flumen Iordanem transire coeperunt. Medio flumine scorpio ranam vehementer pupugit. In articulo mortis rana scorpionem asperrimis verbis accusavit eumque de data fide commonuit: "Tu promisisti te nihil mali mihi facturum esse!" Scorpio respondit: "Sed nos sumus in Proximo Oriente."

Fabula docet spem pacis inter Israelianos et Palaestinos faciendae haud magnam esse. Maior pars civium in utraque parte pacem optat, sed extremistae utriusque nullas pacis condiciones probant. Iudaei orthodoxi Palaestinam terram esse censent, quam Deus sibi ante quattuor milia annorum

promiserit. Ordines autem Palaestinorum, ex quibus notissimus est Hamas, Israelianos ex tota Palaestina expellere volunt.

Cogito, ergo sum...

Ik redeneer, dus ik besta...

Volgende week heeft *Forum* het over een stadsgenoot die reeds **15 maanden** in Putte (NL) zonder *Matsewo* (=grafsteen) begraven ligt, omdat de *Kehille* een **exorbitante som geld** van de familie wenst uit te persen. Dit brengt eens te meer het mensonterende fenomeen in de belangstelling van de *Kehille Machsike Hadass*, die meent dat men rijke families geld mag uitpersen bij het overlijden van een familielid (bovenop de kosten van begravenis en eeuwigdurende concessie), onder bedreiging van het niet-plaatsen van de grafsteen.

Secretaris **Pinkas Kornfeld** had ooit voorgesteld om dit systeem te veranderen door de jaarlijkse ledenbijdragen te verdubbelen en, na een overlijden, geen additionele gelden meer af te troggelen. Dit voorstel haalde echter geen meerderheid bij de algemene ledenvergadering en werd afgevoerd.

Vraagstelling om van gedachte te wisselen:

Is het niet wenselijk om het systeem **facultatief** te maken en zij die er zich toe verplichten hun ledenbijdrage te verdubbelen vrij te stellen van **verdere post mortem bijdragen?**

**Rabbi Jeremy Rosen's
Weekly Thoughts**

www.yakar.org
www.yakar.org.uk

Is Tony a Liar? Numbers 25.

I have always been suspicious of politicians. 'Don't play politics with me' is the equivalent of saying 'Don't lie to me'. But as politicians I find Tony Blair one of the better specimens. Of course I'm deeply disappointed he hasn't improved National Health and Education and he hasn't had the guts to really reform the House of Lords (that talking shop for recipients of political or religious patronage) or adopt Proportional Representation. But he is the first Labour Politician to show himself capable of both winning elections and running the country (together with Brown) reasonably effectively and he has turned unelectable working class Labour into a middle of the road Social Democratic party.

Yet political failures like angry-dwarf faced Robin Cook or ex-student revolutionary chic Claire Short have been calling for him to resign. The BBC, un-elected high priests of political correctness and logical incoherence are baying for his blood, day after day calling him a liar over Iraq, a betrayer of left wing values, a failure as a politician and a man. Newspapers, polls and talk shows all decry him as a loser. As for his poor wife, miscalculations, iffy company and all, she is mercilessly hounded and derided for her dress sense, her toothy smile and her broad beam despite the fact that she is a successful mother, wife and top lawyer as well as consort to the most important man in the land.

Tony Blair is the first Labour leader(pace the late lamented

Smith) not to sound like a left wing Looney, or a hostage to his own nutcases. Have we forgotten the Labour Party of Tony Benn and Ken Livingstone, supporters of every malicious collection of pocket revolutionaries this side of Cuba?

Blair actually prefers singing hymns to the Red Flag. He values spirituality. He values family life in practice unlike the Tories who do so in theory while they have affairs on the side. I do not believe that private life has nothing to do with leadership. I do not believe as the French do that you can be sexually and financially corrupt and still get elected President. The Jewish perspective is that morality does not take its hat off when you go indoors and leadership demands both the ability to lead and fight as well as setting a good example.

Blair is articulate, reasonable and is prepared to fight at least for some of the things he believes in. He is not perfect nor is he superman and indeed he is a politician concerned with power and staying in power. And have no doubt he has personal ambition and a massive ego. He believed Saddam Hussein was a nasty vicious threat who had to go and he took a stand. It was an unpopular stand with many who would rather see murderers running a country than America rescuing Muslims. This week he tried to get the 'Third Way New Left' (read 'Failed Marxist') countries to adopt the principle that one should intervene to remove evil dictators. It doesn't surprise me at all that he was voted down overwhelmingly. Better doctrinaire suffering, according to them, than freedom to reject dogma. So let Mugabe kill anyone he wants to, or Congo be decimated or Liberia destroyed. We mustn't intervene. And of course that's rubbish 'cos France intervenes in Cote D'Ivoire and indeed Britain intervened to save Sierra Leone (of course without UN approval).

Conservatives hate Blair. Of course. He has put them well and truly in the shade. He is hated by his own union bully boys and girls who dream of a Scargill second coming, and he is hated by the Left Wing chattering classes because he dares to disagree with their politically correct hatreds.

I believe he was totally wrong to try to win over the UN. He was even wronger to rely on his own and American secret services and perhaps he did exert psychological pressure to come up with an exaggerated dossier. It is still too early to say for definite they were completely wrong. After all if they haven't yet found Saddam yet I'm not surprised they haven't found much more easily sequestered canisters, explosives and pocket technologies. If it transpires that he was wrong he will have in due course to apologize or go, even though he deserves our congratulations for joining America in ridding the world of Saddam and his psychopathic sons. The jury is still out. But you wouldn't know it the way everyone is calling him a convicted felon.

Regardless of our party affiliations we should be supporting him as a leader of guts and determination who could so easily have gone for a safer route.

I think of Pinchas the zealot in this week's Sedra. There was a crisis. The second tier leadership had abandoned their values and their God. Pinchas killed the ringleader who was openly challenging Moses in the crudest way possible. By normal standards he was wrong to intervene in the face of Moses and Aharon and his seniors. Our tradition has safeguards.

One cannot normally take the law into one's own hands. But sometimes, exceptional circumstances require exceptional men and the Torah records special gratitude for this exceptional act. I am happier to support Blair (despite my many reservations) than I am any other politician in the Labour Party or in Europe for that matter.

Halocho uitgelegd

משפט עברי

Prof. Dr. H. Rosenberg

Robbing a Heathen: *Gezel Akum*, a Biblical prohibition

Apart from the violation of "the Law of the Kingdom is the Law", which in itself contains a prohibition, the tax evader is guilty of another crime by robbing the portion due to the king under Jewish law. The latter prohibition of robbery involves an additional crime of "Chillul Hashem" (see below), if the taxes are evaded in a non-Jewish kingdom.

The Talmud of Jerusalem (tractate Baba Kama, IV, 3, p. 4b) quotes Rabbi Gamliel, who prohibited the robbery of non-Jews on the basis

of "Chillul Hashem", which is literally "the desecration of the name of God", which means that this act would bring shame over the people and its commandment. In this tractate it continues: "He who robs a non-Jew is obliged to return the goods. The robbery of a non-Jew is even worse than the robbery of a Jew, because of the (additional) 'Chillul Hashem'".

This principle is also stated in the Babylonian Talmud (tractate Baba Kama, 113 a). In Novellae Yam Shel Shlomo (Baba Kama, X, 20), the MAHARSHAL goes one step further and deduces from this principle that the prohibition of robbery and theft of a non-Jew exists irrespective of the threat of a "Chillul Hashem" (also if nobody knows anything about it and thus not a single "Chillul Hashem" were to result from it). In his *Yad Hachazaka* (Geneiva I, 1), Maimonides follows this point of view and

explains it further in his commentary on the Mishna (Keilim, XII, 47), as follows: *"Many people, and among them some excellent individuals, think that such deceit is permitted, and this opinion is wrong and based on an incorrect way of thinking (...) and that is the reason why all the deceits, tricks, swindles, counterfeiting, defrauds towards the non-Jews are not permitted, and they (=the Rabbis) have held that it is forbidden to steal the thoughts of people (this means cheating them) and not even the thoughts of non-Jews".* See for a similar view Haloche Le-Moshe (Geneiva I, 1) by Moses Amarilio, Novellae (ibid.) by Yom Tov Alashvili, who quotes the French Rabbis as saying that it is forbidden to seduce the thoughts of people, not even those of heathens, because it is a biblical prohibition.

Also in the sense of a biblical prohibition on robbery and theft of heathens: Jacob ben Asher in Turim (Choishen Mishpot, CCCXLVIII, 2), Josef Caro in his Shukhan Aruch (ibid.), Moses from Coucy (SEMAG) in his work Sefer Mitzvot Gadol (prohibitions, n° 155), Bi'ur Ha-Gra (Choishen Mishpot, CCCXLVIII, 8). Likewise in Responsa by RASHBO (Vol. I, n° 852), in the comments Shaar Ha-Melech on RAMBAM by Isaac Nunies (I, 2), in Responsa Khut Ha-Mashulash (n° 14 and 17 of the Responsa by Rabbi Chaim mentioned there), the biblical prohibition was applied even to primitive heathens (servants of idols) in antiquity, in Responsa Chacham Tsvi by Zvi Ashkenazi (n° 26), in Responsa Shaar Efraim

(Orach Chaim, n° 2) by Efraim from Wilna, and in Avnei Milu'im (Even Ha-Ezer, XXVIII, 3) by Areh Leib Hakohen (author of the Ktsot Ha-Choishen), in Vovei Ha-Amudim (n° 51) by Isaac TEIB (a commentary on the Sefer Ha-Yereim by Eliezer from Metz), in Responsa Rabbi Samuel Taitazak II (n° 6) and in Responsa Noida Bi-Yehudah (first edition, Yoreh Deah, n° 81) by Ezekhiel Landau from Prague.

In his Responsa Divrei Chaim (Vol. II, n° 46), Khaim HALBERSTAM from Sanz states that most Rabbis consider the prohibition on robbing the Heathens to be of biblical origin, and he refers to the "squire" of the Shukhan Aruch, Sifsei Kohen (acronym: SHAKH) (Choishen Mishpot, XXV, 19), to show that when the majority of the Rabbis during one period agree, the opinion of this majority should be followed imperatively [this view is in contradiction with Moses Ibn Habib's idea, expressed in his Get Pashut (klal 5), namely that the principle of following the idea of the majority is only valid when all the Rabbis concerned gather at one place. The author of Emek Hashela has the same opinion, as mentioned in his introduction Petakh Ha-Emek (III, litt. 2) and in Responsa Nakhalei Afarsemon (n° 47) by Raphaël Blazer from Radomyszl].

Next week: Robbing a Heathen: the opinion of the minority

(From: H. Rosenberg, Introduction to Jewish Law)

Medische rubriek

Dr. Henri Jakubowicz, arts

Dor Yeshorim breidt screening 'Joodse' ziekten uit, Antwerpen volgt

De Amerikaanse organisatie Dor Yeshorim, die "anonieme" screening biedt (lees: verkoopt) van diverse opspoorbare erfelijke

ziekten die meer in joodse middens voorkomen, voegde een test toe aan zijn lijst. Naast de reeds langer bestaande screening van Tay-Sachs, Cystic fibrosis (=mucoviscidose), Canavan disease en Fanconi anemie, wordt nu ook het defect verantwoordelijk voor Familiale Dysautonomie opgespoord. Deze verschrikkelijke ziekte, een van de 10 meest courante "joodse" erfelijke aandoeningen, vertoont een dragerschap-frequentie van 1 op 27, vergelijkbaar met Tay-Sachs. Twee onderzoekers aan het Massachusetts General Hospital, Sylvia Anderson en Berish Rubin, hebben een behandeling op basis van een vitamine E derivaat ontwikkeld om de ziekte milder te laten verlopen. Dor Yeshorim heeft financieel bijgedragen aan het onderzoek.

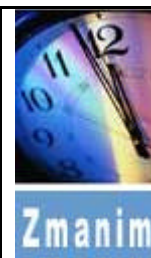
Zoals geweten laten Antwerpse joden de erfelijke tests uitvoeren ter plaatse (dekking door het ziekenfonds), tot grote woede van Dor Yeshorim, die de uitslagen negeert omdat deze het anonieme systeem ondermijnt. Nochtans is het heilig vasthouden aan deze anonimiteit niet nodig, zelfs niet wenselijk volgens een deskundige rabbijn, specialist in de materie. Ouders op het punt hun kind uit te huwen ondervinden aan den lijve de miserie voortgebracht door de nukkige houding van Dor Yeshorim ten opzichte van Antwerpen. Het bericht dat ook bij ons de mogelijkheid geboden zal worden om de Familiale Dysautonomie op te sporen is goed nieuws voor de Antwerpse joodse bevolking, maar laat Dor Yeshorim wellicht ijskoud.

Forum heeft vernomen dat het Miami Children's Hospital en Dr. Reuben Matalon in 1997 een octrooi hebben genomen op hun uitvinding op de testmethode voor *Canavan disease* en er loopt sedert 30 oktober 2000 een rechtszaak desomtrent voor de Federal District Court in Chicago. In gevolge de recente uitspraak van U.S. District Judge Federico Moreno komt de zaak in november voor een jury-tribunaal.

Nog heeft *Forum* vernomen dat in de V.S.A. **Jewish Family Services** (JFS) thans dezelfde screening als Dor Yeshorim **gratis** organiseert (u mag US\$ 36,00 schenken) en binnen de drie weken worden de testresultaten aan de betrokkenen bekend gemaakt, geheel overeenkomstig de zienswijze van **Rabbi Dr. Moshe D. Tendler**, die over de zogenaamde anonimiteitsvereiste verklaarde "*You violate my privacy if you know more about me than I know about myself*"

Forum heeft ook de jaarrekening van **Dor Yeshorim, Inc.** per 31 december 1998 kunnen inkijken: de genootschap geniet jaarlijkse subsidies van US\$ 900,000.00, waarvan US\$

514,000.00 van gouvernementele organisaties en US\$ 385,000.00 van de publieke sector. Volgens zelfde jaarrekening gaat hiervan liefst US\$ 641,000.00 naar "Lab testing, specimen collection", wat zou suggereren dat het gratis of aan verlaagd tarief presteert... Vraag blijft dan of de handelsvennootschap Dor Yeshorim, Inc. wel hetzelfde is als het non-profit **Dor Yeshorim Committee for Prevention of Jewish Genetic Diseases...**

SHABBOS PINCHOS

Hadlokas Hanerois: 21u31
 Plag Hamincho: 20u09
 Motse Shabbos: 22u55
 Rabbeinu Tam: 23u00

Hatzole: 03 289.00.00
 Shmira: 03 218.91.00

Curiosum

Hoed af, keppeltje af

Those were the days: over toen en nu

De gedaanteverwisseling van een *Shtetl*, doorheen de bril van de socioloog
door H. Rosenberg, socioloog

Vrijtijdsbesteding **beknot.**

Bioscoopbezoek werd eveneens uit het orthodoxe leven verbannen. De excommunicatie van televisie volgde, waarbij de ban evolueerde naar een ware heksenjacht en zeer recentelijk werd ook de video op de index geplaatst. Omdat de video in het laatste decennium getolereerd werd en door bepaalde chassidische Rabbi's die hun optreden lieten verfilmen als het ware zelfs gepromoveerd werd,

moest het plotse verbod op drastische wijze worden opgedrongen. Niet alleen werd er in Israël beroep gedaan op de openbare aanplakkingen van 'Bekendmakingen' getekend door talrijke Rabbijnen, maar werd er ook zorg voor gedragen dat feestzalen die een kosjer-certificaat bezitten onder druk werden gezet om de video te verbannen: elke feestaannemer die niet contractueel video-opnames van een Bar-Mitzva of huwelijk

verbiedt, dreigt zijn kosjerheidscertificaat te verliezen.

De animatiemogelijkheden volgden eenzelfde weg en aanvankelijk verbood de Beth Jacob school gemengde manifestaties, wat dan verder evolueerde tot het evalueren van de inhoud van deze manifestaties en zelfs van de organisatoren. Zo werd ooit een optreden van Mordechai Ben David 'afgeraden' en recentelijk één van Avraham Fried, om de enkele reden dat het door de Yavne-school van Mizrachi-strekking was georganiseerd, ook al waren aparte zitplaatsen voor mannen en vrouwen voorzien.

Theenamiddagen (uitsluitend voor dames) werden op hun beurt onder de loep genomen door allerlei chassidische Rabbijnen in de stad, die zich als *defensores fidei* plots tot censoren promoveerden. Zo decreteerden ze bijvoorbeeld dat de muziek die een mode-défilé begeleidde 'te modern' was en ze keurden deze af. Een andere keer schatten ze een attractie op zo een theenamiddag gewoonweg als te frivol en verboden ze die.

Meteen viel alles en nog wat onder de bevoegdheid van de gevestigde en zelfs andere Rabbijnen en moest alles aan hun appreciatie worden voorgelegd. Deze ontwikkeling ging dan nog gepaard met de ongebreidelde groei van chassidische strekkingen die allen hun Rabbi installeerden, die allemaal hun zeg menen te moeten hebben naast en dikwijls zelfs tegen de geïnstitutionaliseerde Opperrabbinaten in.

Deze chassidische strekkingen moesten alle hun eigen gebedshuis hebben, wat tot gevolg had dat enerzijds de gevestigde synagogen leegliepen en een groot aantal kleine gebedshuizen selectief 'hun' volgelingen aantrokken. Een volgende stap was dat deze chassidische strekkingen [die

allemaal hun eigen sponsor(s) hadden die als tegenprestatie voor hun vrijgevigheid aanzien en hun zeg kregen] ook de noodzaak zagen om eigen scholen op te richten en de gevestigde orthodoxe scholen draineerden.

Zo ontstonden, naast de gevestigde acht hoofdsynagogen, chassidische gebedshuizen van Belz en recentelijk van Belz-bis, van Satmar, van Wiznits en Wiznits-bis, van Gur, van Tshortkof, van Bobov, van Alexander, van Sanz-Sienowa, van Loebavitsh, van Sanz-Zmigrod, van Klausenburg, van Berditshev. Als niet-chassidische gebedshuizen telt Antwerpen de Eisenmann-synagoge, deze der Jongelieden, van de Koïllet en deze van Gitschotel. Zeer recentelijk werd een huis aangekocht op de Isabellalei voor een nieuw chassidisch gebedshuis van Square (of Skver)...

Rabbijnen te over. Deze Antwerpse gebedshuizen installeerden ook eigen Rabbijnen, waardoor men naast de gevestigde Opperrabbinaten een hele reeks *regionale Rabbijnen* bekwam waaronder: een Bobover Rabbijn, Wiznitzer Rabbijn, Klausenburger Rabbijn, Alexander Rabbijn, en zelfs een Belzer-bis Rabbijn. Het gebedshuis Tshortkof opteerde voor een *visiting Rabbi* die af en toe naar Antwerpen neerstrijkt. Bovendien is Antwerpen ook een hele reeks *Rabbijnen-zonder-synagoog* rijk: een Saloshitzer Rabbi, een Baanier Rabbi, een Deesher Rabbi, een Sochetshower Rabbi, een Amshenower Rabbi, een Naseter Rabbi, een Przemyslany Rabbi, hoewel deze laatste reeds met bouwplannen zou rondlopen... en zelfs een Oostendse Rabbi.

Antwerpen kan ook bogen op de eer een belangrijke etappe te zijn op de weg van tientallen *Transit-Rabbijnen*, die week in week uit op inzamelingsstournee onze stad bezoeken en waarvan het bezoek aan de hand van aanplakbrieven wordt

aangekondigd door niet verder geïdentificeerde "vrienden en bewonderaars".

De proliferatie van Rabbijnen en Rebbes (dikwijls *self-made Rabbis* en *would-be Rabbis*) over heel de wereld is dermate vruchtbaar dat er reeds tal van *concurrerende Rabbis* zijn, zoals twee Rebbes van Wiznits, twee van Kretshnef, twee van Munkacs, (op zijn minst) twee van Biala en oneindig veel Rabbis van

Nadvorna. Bovendien hebben we *cumulerende Rabbis*, waarvan de reeds hoger genoemde Rabbi van Biala-Pshysche, alsook de Rabbi van Sokolov-Kotsk, de Rabbi van Shatz-Wiznitz, de Rabbi van Biala-Lugano, de Rabbi van Sochotshew-Radomsk en de Rabbi van Nadvorna-Raanana maar enkele voorbeelden zijn.

Shtetl-nieuws

Klausenburger Rebbe heeft economisch herstelplan voor orthodoxe jodendom

FORUM exclusief. Orthodoxe joden worden zwaar getroffen door de saneringsmaatregelen van Financiënminister Benjamin Netanyahu (Zie **FORUM** nr. 2 – 20 juni 2003: *Chareidim* in Israël: furieus, maar machteloos), die overigens gans de populatie van de joodse staat treft. Onze Antwerpse Dajan J.M. Kohen heeft al een actieplan uitgedokterd dat in *Hamodia* werd uiteengezet ((Zie **FORUM** nr. 2 – 20 juni 2003 p. 11/12: Dajan J.M. Kohen van Shomrei Hadass roept op tot een *Chareidi*-revolte in Israël) en dat erop neerkomt dat een aankoopstop door de orthodoxen in Israël, tot de ineenstorting van de economie zal leiden.

FORUM dat inzage heeft gekregen in een intern document, heeft vernomen dat de **Klausenburger Rebbe** een ander plan onder de vorm van een proefballon schriftelijk heeft overgemaakt aan een selecte groep orthodoxe *opinion makers*. Het plan bestaat erin een orthodoxe consumentenbond op te richten om de grote winkelketens voor de verscheurende keuze te stellen: ofwel blijven *chareidim* bij u kopen, maar dan betaalt u een fikse jaarlijkse som aan onze opvoedkundige instellingen,

ofwel kondigen wij een boycot af tegen uw winkelketen. Dat heet **afpersing**. Het plan zal in de eerste plaats botsen op de weerstand van de financieel sterke Rabbinaten die hun kosjerheidscertificaten aan deze bedrijven verkopen. Wanneer al deze **fantasievolle plannen** uitgeput zullen zijn, zal misschien één Rabbijn op het idee komen dat *beshaa's hadchak* (= in noodsituaties) men bij gebrek aan voldoende staatsubsidies ook mag gaan werken om de kost te verdienen... De *halocho* staat bol van de gevallen waarin arme mensen bijvoorbeeld zelfs op *Chol Hamoëd* (= de intermediaire feestdagen) **mogen werken**.

Beis Jacob aan de eer

De School Jesode Hatorah – Beth Jacob pakt uit met een interessant **opvoedkundig programma voor meisjes** na hun humaniorastudies. In het kader van het Seminarie Beis Jacob worden nu twee praktische studierichtingen aangeboden: (1) een **Instrumenteel Verrijkingprogramma**¹ van Feuerstein en (2) een opleiding to **Assistent Apotheker**. Dit initiatief beantwoordt aan een dubbele vraag: vooreerst zijn er de exorbitante prijzen die Seminarie's in Israël aanrekenen (US\$ 10,000.00 per jaar en

¹ Een revolutionaire opvoedkundige methode bedacht door de Israëlische Ruven FEUERSTEIN, die aan de hand van denkmethodes het 'aangeboren' IQ kan verbeteren. In België gebruikt reeds 40% van de katholieke scholen deze methode.

zelfs meer!) en geeft het professionele mogelijkheden aan dames.

Voor wanneer een **seminarie voor jongens** om, voor zij die het wensen, ook een praktijkgerichte beroepsopleiding te verschaffen in een Torahsfeer? Dat wordt pas groot nieuws!

FILMKRITIEK

Dr. Henri Jakobowicz

Mila 18 wel dra verfilmd

Harvey Weinstein, baas van het Amerikaanse filmproductiehuis Miramax (genoemd naar Myriam en Max, zijn ouders) vertelt mensen vaak dat de film die zijn leven veranderde "Exodus" heette, getrokken uit het boek van Leon Uris, de onlangs overleden Amerikaanse successchrijver. In deze film van Otto Preminger (met Paul Newman), gedraaid in 1960, zag Weinstein voor het eerst ondernemende, tot actie bereide joden, *die hun achterste roerden* (in zijn karakteristieke beeldende taal). Volgende zomer bewerkt hij voor het grote scherm een ander boek van Leon Uris, "Mila 18", daterend uit 1961, het geliefkoosde werk van de auteur. Het verhaal is gesitueerd in het getto van Warschau, en laat "joden met vuurwapens" zien, een visie dus passend in het beeld dat Weinstein wil uitdragen.

SPREUK VAN DE WEEK

"NO TEACHER SHOULD TEACH MORE THAN TEN CHILDREN IN A CLASS"

(CHUKEI HATORAH, 12C)

Na Antwerpen, nu Jeruzalem in euforie

© 2003 by E. Weiss

Jubelend Jeruzalem begroet onze Leeuw van Vlaanderen

The Whole World
מסירת עדכונים מהנעשה בחצרות הקודש: נייד - 053-792171, 051-993355, טל. 5796646

ארי עלה מבבל

גדול ירי כבוד היום הזה
יום יד תמוז
יצחק טוביה ווייס
גאב"ר ירושלים
נצא להקביל בני דביו הגדול
תקדש שם שמים ברכים
וברוך שהחייג והגיענו לימות הזה

ירושלים בתפארתה

קבלת פנים מפוארת פתוכנת לגאב"ר העדה החרדית